

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.410.006.01.2021

Pani prof. dr hab. Gertruda Uścińska
Prezes
Zakładu
Ubezpieczeń Społecznych
ul. Szamocka 3, 5
01-748 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.57.2022 Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 28 czerwca 2022 r.

P/21/018 Efekty wybranych działań państwa podejmowanych w celu łagodzenia skutków epidemii
w gospodarce

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS lub Zakład) ul. Szamocka 3, 5, 01-748 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Gertruda Uścińska, Prezes ZUS, od 12 lutego 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wdrażanie instrumentów wsparcia i rezultaty udzielonej pomocy. 2. Analiza efektów udzielonego wsparcia.
Okres objęty kontrolą	2020 r. – I połowa 2021 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontrolerzy	Konrad Kostępski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/48/2021 z 23 sierpnia 2021 r. Anna Kuszczuk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/47/2021 z 23 sierpnia 2021 r.

(akta kontroli t. 1, str. 1-2)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W związku z wprowadzaniem obostrzeń oraz zagrożeniem dla stabilności gospodarki, będącymi konsekwencją rozprzestrzeniającej się epidemii COVID-19, Zakład podjął szereg działań umożliwiających obsługę Tarcz Antykryzysowych, w celu niezwłocznego udzielenia wsparcia przedsiębiorcom. ZUS poprawił skuteczność pracy w zakresie obsługi wniosków o wsparcie, poprzez odformalizowanie jej organizacji w Centrali i oddziałach ZUS, w tym przez powołanie interdyscyplinarnych zespołów, co pozwoliło na oddelegowanie pracowników z różnych obszarów do obsługi zadań związanych z udzielaniem wsparcia. W celu poprawy przepływu informacji w ZUS, powołany został Sztab Kryzysowy odpowiedzialny za komunikację departamentów merytorycznych z oddziałami. Wdrożenie narzędzi IT oraz ich ciągła modyfikacja w tempie determinowanym kolejnymi nowelizacjami przepisów prawa, umożliwiły realizację zadań powierzonych ZUS przez ustawodawcę.

W okresie od marca 2020 r. do marca 2021 r. ZUS, z powodu pandemii, ograniczył działalność kontrolną i przesunął pracowników wykonujących kontrole płatników składek do wykonywania zadań w innych komórkach organizacyjnych. Oświadczenia wnioskodawców ubiegających się o świadczenia postojowe i o zwolnienie z obowiązku płacenia składek o spełnieniu warunków do otrzymania tej formy pomocy finansowej weryfikowane były przez ZUS na podstawie danych będących w posiadaniu Zakładu oraz zawartych w bazie REGON pozyskiwanych z Głównego Urzędu Statystycznego. Do dnia 1 października 2021 r. ZUS nie podjął współpracy z Szefem Krajowej Administracji Skarbowej w celu weryfikacji przedstawianego przez

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² NIK formuluje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

wnioskodawców spadku przychodu, który był jednym z warunków przyznania pomocy.

Zakład nie prowadził analiz efektów udzielonej pomocy oraz jej trwałości. Wynikało to m.in. z charakteru obsługiwanych przez ZUS instrumentów, w których wsparcie udzielane było *ex post* – po spełnieniu przez wnioskodawcę określonych prawnie przesłanek, bez wskazywania warunków, które miałyby być spełnione w przyszłości.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wdrażanie instrumentów wsparcia i rezultaty udzielonej pomocy

Opis stanu faktycznego

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁴ oraz ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2⁵, Zakład udzielał wsparcia przedsiębiorcom oraz osobom wykonującym umowy cywilnoprawne, które ze względu na ograniczenia i przestoje związane z COVID-19, utraciły możliwość prowadzenia działalności czy zarobkowania. Wsparcie miało formę finansowania świadczeń postojowych. ZUS wykonywał też czynności związane ze zwolnieniem płatników, którzy nie mogli prowadzić działalności gospodarczej lub mieli ograniczenia w jej prowadzeniu, z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych za okresy wskazane w przepisach prawa⁶.

(akta kontroli t. 1, str. 268-270)

Świadczenie postojowe

Świadczenie postojowe wypłacane było przez ZUS na podstawie prawidłowo wypełnionych wniosków, w których wnioskodawca oświadczał, pod rygorem odpowiedzialności karnej, o spełnieniu przesłanek do otrzymania świadczenia. Wsparcie otrzymywali:

1) Przedsiębiorcy, na podstawie wniosku:

- RSP-D – o świadczenie postojowe dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą w wysokości 1 300 zł lub 2 080 zł⁷ (jednokrotnie, art. 15zq ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19),
- RSP-DK – o kontynuację wypłaty świadczenia postojowego dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą w wysokości 1 300 zł lub 2 080 zł (maksymalnie dwa razy, art. 15zr ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19),
- RSP-DB – o świadczenie postojowe dla agentów turystycznych, pilotów wycieczek i przewodników turystycznych w wysokości 2 080 zł (branżowe, jednokrotnie, art. 15zq ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19),

³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm., dalej: ustawa o przeciwdziałaniu COVID-19.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 376, dalej: ustawa o instrumentach wsparcia.

⁶ Dalej: zwolnienie z obowiązku opłacania składek.

⁷ Świadczenie co do zasady wynosiło 2080 zł (80% minimalnego wynagrodzenia). Jeżeli przedsiębiorca rozliczał podatek na zasadach karty podatkowej i był zwolniony z opłacania podatku VAT świadczenie postojowe wynosiło 1300 zł.

- RSP-DD – o dodatkowe świadczenie postojowe w wysokości 1 300 zł lub 2 080 zł (branżowe, jednokrotnie, art. 15zs¹ ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19) oraz kontynuacja (maksymalnie dwukrotnie),
- RSP-DD6 – o jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe dla osób prowadzących pozarolniczą działalność w wysokości 1 300 zł lub 2 080 zł (branżowe, art. 15zs² ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19),
- RSP-DD7 – o świadczenie postojowe maksymalnie udzielane pięć razy w wysokości 1 300 zł lub 2 080 zł (branżowe),
- RSP-SK – o świadczenie postojowe dla płatników z określonych branż tzw. sklepików szkolnych w wysokości 2 080 zł (maksymalnie pięć razy, art. 15zs⁴ ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19).

2) Osoby fizyczne, na podstawie wniosku:

- RSP-C – składanego przez zleceniodawcę, o świadczenie postojowe dla osób, które wykonują umowy cywilnoprawne w wysokości do 1 299,99 zł lub 2 080 zł⁸ (jednokrotnie, art. 15zq ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19),
- RSP-CZ – składanego przez zleceniobiorcę, o świadczenie postojowe dla osób, które wykonują umowy cywilnoprawne w wysokości do 1 299,99 zł lub 2 080 zł (jednokrotnie, art. 15zq ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19),
- RSP-CK – o kontynuację świadczenia dla osób, które wykonują umowy cywilnoprawne w wysokości do 1 299,99 zł lub 2 080 zł (maksymalnie dwa razy, art. 15zq ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19),
- RSP-CD6 – o jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe dla osób wykonujących umowy cywilnoprawne w wysokości do 1 299,99 zł lub 2 080 zł (branżowe, jednokrotnie, art. 15zs³ ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19).

(akta kontroli t. 3, str. 123-160, 175-176)

Do dnia 30 czerwca 2021 r. złożonych zostało 3 786,7 tys. wniosków o świadczenie postojowe (w tym 3 108,6 tys. złożonych przez i na rzecz przedsiębiorców oraz 678,1 tys. na rzecz osób wykonujących umowy cywilnoprawne), z czego pozytywnie rozpatrzonych zostało 3 574,7 tys. wniosków, w tym 2 928,6 tys. złożonych przez i na rzecz przedsiębiorców oraz 646,1 tys. złożonych na rzecz osób wykonujących umowy cywilnoprawne. Na podstawie pozytywnie rozpatrzonych wniosków, do dnia 30 czerwca 2021 r. wypłacono świadczenia postojowe w łącznej wysokości 6 370 565,7 tys. zł, w tym 5 366 831,5 tys. zł na rzecz przedsiębiorców oraz 1 003 734,2 tys. zł na rzecz osób wykonujących umowy cywilnoprawne.

(akta kontroli t. 2, str. 511-514, t. 3, str. 108)

Zwolnienie z obowiązku opłacania składek

Na podstawie art. 31zo ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19 zwolnienie z obowiązku opłacania składek za miesiące: marzec, kwiecień, maj 2020 r. przysługiwało płatnikom, którzy zgłosili do ubezpieczenia mniej niż 50 ubezpieczonych⁹ (do liczby tej nie byli wliczani pracownicy młodociani). Zwolnienie to przysługiwało także osobom wykonującym działalność gospodarczą oraz osobom duchownym. Wniosek należało złożyć do dnia 30 czerwca 2020 r.

Zwolnienie za miesiące lipiec, sierpień i wrzesień 2020 r. przysługiwało na podstawie art. 31zo ust. 8 ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19 płatnikom sektora

⁸ Świadczenie postojowe co do zasady wynosiło 2080 zł. Przy czym, jeśli suma przychodów z umów cywilnoprawnych w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym składany był wniosek o świadczenie postojowe wynosiła do 1299,99 zł (mniej niż 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2020 r.), to świadczenie postojowe przysługiwało w wysokości sumy wynagrodzeń z tych umów.

⁹ Zwolnienie przysługiwało w wysokości 100% płatnikom, płatnikom zatrudniającym od jednego do dziewięciu ubezpieczonych, natomiast zwolnienie w wysokości 50% – od 10 do 49 ubezpieczonych (wyjątek stanowiły spółdzielnie socjalne, które otrzymywały zwolnienie w wysokości 100%).

turystycznego, hotelarskiego, organizacji i obsługi targów, konferencji, wystaw, osobom świadczącym usługi na rzecz muzeów oraz prowadzącym muzeum, jeśli rodzaj przeważającej działalności oznaczony był wskazanym w przepisach kodem Polskiej Klasyfikacji Działalności (dalej: PKD) na określony w przepisach dzień.

Na podstawie art. 31zo ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19 zwolnienie za miesiąc listopad 2020 r. przysługiwało przedsiębiorcom, którzy na dzień wskazany w przepisach (30 września 2020 r.) prowadzili przeważającą działalność gospodarczą oznaczoną uprawniającym kodem PKD.

Zwolnienie za miesiące grudzień 2020 r., styczeń, luty, marzec i kwiecień 2021 r. przysługiwało na podstawie § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 stycznia 2021 r. w sprawie wsparcia uczestników obrotu gospodarczego poszkodowanych wskutek pandemii COVID-19¹⁰ (grudzień 2020 r. i styczeń 2021 r.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie wsparcia uczestników obrotu gospodarczego poszkodowanych wskutek pandemii COVID-19¹¹ (grudzień 2020 r. – styczeń 2021 r.). Uprawnionymi byli przedsiębiorcy, którzy na dzień wskazany w przepisach (30 listopada 2020 r. lub 31 marca 2021 r.) prowadzili przeważającą działalność gospodarczą oznaczoną uprawniającym kodem PKD.

(akta kontroli t. 3, 123-160)

Na dzień 30 czerwca 2021 r., zarejestrowanych zostało 2 694,2 tys. wniosków z czego rozpatrzonych zostało 2 472 tys., w tym decyzją o przyznaniu zwolnienia 2 380,8 tys. Na podstawie pozytywnie zweryfikowanych wniosków umorzono lub zwolniono przedsiębiorców z obowiązku opłacania składek w łącznej wysokości 15 412 885,5 tys. zł¹² (w tym m.in. 13 254 779,1 tys. zł za miesiące marzec-kwiecień 2020 r., 82 948,6 tys. zł za lipiec-sierpień 2020 r., 218 434,2 tys. zł za listopad 2020 r. oraz 1 596 143,3 tys. zł za grudzień 2020 r. – kwiecień 2021 r.).

(akta kontroli t. 2, str. 506-510, t. 3, str. 108)

Ulgi

Do dnia 30 czerwca 2021 r. do Zakładu wpłynęło 371,9 tys. wniosków o ulgę. W ich uzasadnieniach wnioskodawcy wskazali trudną sytuację związaną z COVID-19. 293,2 tys. wniosków dotyczyło odroczenia terminu płatności (pozytywnie lub częściowo pozytywnie rozpatrzonych zostało 198,8 tys. wniosków), a 78,7 tys. wniosków dotyczyło rozłożenia należności z tytułu składek na raty (61,6 tys. wniosków rozpatrzonych pozytywnie lub częściowo pozytywnie). W związku z pozytywnym rozpatrzeniem wniosków odroczone termin płatności 9 562 303,4 tys. zł oraz rozłożono na raty należności w łącznej wysokości 4 444 550,6 tys. zł. Dodatkowo wpłynęło 27,5 tys. wniosków o odstąpienie od pobierania odsetek za zwłokę, z czego 26,9 tys. zostało rozpatrzonych pozytywnie, a łączna kwota ulgi wyniosła 35 960,6 tys. zł.

(akta kontroli t. 2, str. 515, t. 3, str. 110)

Postępowania odwoławcze

Do dnia 30 czerwca 2021 r. zostało wydanych 194,8 tys. decyzji o odmowie wypłaty świadczenia postojowego. Od wydanych decyzji wpłynęło 9,4 tys. odwołań, w tym 2 tys. zostało uznanych przez ZUS za zasadne, wobec czego nastąpiła zmiana decyzji i wypłata świadczenia.

W tym samym okresie wydanych zostało 250,7 tys. decyzji o odmowie zwolnienia z obowiązku opłacania składek. Od wydanych decyzji wpłynęło 63,6 tys. odwołań,

¹⁰ Dz. U. poz. 152, dalej: Tarcza 7.0.

¹¹ Dz. U. poz. 371, ze zm. dalej: Tarcza 8.0.

¹² W kwocie ogółem wykazane zostały również kwoty umorzeń dotyczące wniosków RDZ-M (wnioski o zwolnienie dla prowadzących muzeum) oraz kwoty not umorzeniowych, które nie mogły zostać prawidłowo przypisane do poszczególnych rodzajów wniosków.

z czego 30,6 tys. zostało uznanych przez ZUS za zasadne i nastąpiła zmiana wydanej decyzji poprzez zwolnienie ze składek.

(akta kontroli t. 3, str. 1-5)

W wyniku utrzymania przez ZUS w mocy odmów prawa do świadczenia postojowego, do Zakładu wpłynęło 8,9 tys. odwołań z czego, na dzień 30 czerwca 2020 r., 0,7 tys. zostało uwzględnionych przez Zakład, a 7,8 tys. zostało przekazanych do sądu¹³. Pozostałe skargi załatwiono w inny sposób lub były w trakcie rozpatrywania.

W wyniku prowadzonych przed sądami postępowań zapadło 3,6 tys. orzeczeń korzystnych dla Zakładu, 0,2 tys. na korzyść skarżącego, a 4 tys. pozostawało nierozstrzygniętych. Średni czas od wpływu skargi do ZUS do przekazania jej do właściwego sądu wynosił 25 dni.

Do Zakładu, na dzień 30 czerwca 2020 r., wpłynęło 4,8 tys. skarg na decyzje odmawiające prawa do zwolnienia z opłacania składek, z czego cztery zostały uwzględnione przez ZUS, a 4,6 tys. zostało przekazanych do właściwego Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (dalej: WSA)¹⁴. Pozostałe znajdowały się w trakcie rozpatrywania. Na podstawie przekazanych do WSA skarg, zapadło 0,9 tys. rozstrzygnięć na korzyść ZUS oraz 0,6 tys. rozstrzygnięć na korzyść skarżącego. Pozostałe były w toku postępowania. Średni czas przekazania skargi do WSA wynosił 32 dni.

(akta kontroli t. 2, str. 151-156)

Szczegółowym badaniem objęto 30 spraw celowo dobranych do kontroli¹⁵ wybranych z elektronicznej bazy danych Systemu Obsługi Prawnej (dalej: SOP) spośród 20 najdłużej i dziesięciu najkrócej prowadzonych postępowań odwoławczych. Spośród 30 zbadanych spraw 17 zakończyło się wyrokami, z których osiem oddaleniem skargi, dwie uchYLENIEM decyzji oraz siedem umorzeniem postępowania. W objętych badaniem sprawach najczęściej występującą przyczyną odmowy prawa do świadczenia postojowego, były:

- brak spadku przychodu o co najmniej 15% w porównywanych miesiącach (w pięciu z 15 przypadków);
- przeważający rodzaj działalności gospodarczej wnioskodawcy nie uprawniał do uzyskania świadczenia (w pięciu przypadkach);
- wnioskodawca nie prowadził działalności gospodarczej, a był współnikiem sp. z o.o. lub współnikiem spółki jawnej (w czterech przypadkach);
- wniosek o kontynuację, przed wypłatą świadczenia pierwszorazowego (jeden przypadek).

Najczęstszymi przyczynami odmowy prawa do zwolnienia z obowiązku opłacania składek były:

- wnioskodawca znajdował się w trudnej sytuacji gospodarczej, co wyklucza pomoc publiczną (w pięciu przypadkach z 15 objętych badaniem);
- brak możliwości zwolnienia z opłaconej już składki (w czterech przypadkach);
- brak osób ubezpieczonych z innego tytułu niż prowadzenie działalności gospodarczej (w trzech przypadkach);
- deklaracje rozliczeniowe złożone były po terminie (w dwóch przypadkach);
- wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniom społecznym (w jednym przypadku).

(akta kontroli t. 3, str. 489-500)

¹³ Pozostałe 0,4 tys. skarg załatwione zostały w inny sposób lub były w trakcie obsługi.

¹⁴ Pozostałe 0,2 tys. skarg było w trakcie obsługi.

¹⁵ 15 dot. świadczenia postojowego oraz 15 dot. zwolnienia z obowiązku opłacania składek (po dziesięć, w których przekazanie skargi trwało najdłużej oraz po pięć, w których przekazanie nastąpiło najszybciej).

Do najczęściej pojawiających się przyczyn zmian decyzji ZUS, w przypadku postępowań dotyczących zwolnienia z obowiązku opłacania składek były kwestie znaczenia rejestru urzędowego REGON dla postępowania dowodowego w zakresie ustalenia przeważającej działalności gospodarczej wg PKD.

W przypadku świadczenia postojowego, najczęściej odwołania wpływały, gdy przyczyną odmowy były:

- podleganie ubezpieczeniom społecznym z więcej niż jednego tytułu;
- brak wymaganego przepisami prawa spadku przychodów, gdyż w porównywanych miesiącach brak było przychodu, tj. wskazanie spadku przychodów, gdy w jednym i drugim miesiącu wynosił on 0 zł;
- wykazywanie spadku przychodów pomiędzy innymi miesiącami niż miesiąc poprzedzający złożenie wniosku.

W przypadku zwolnienia z opłacania składek najczęściej odwołania wpływały w przypadkach, gdy przyczyną odmowy zwolnienia było:

- przekazanie dokumentów rozliczeniowych po obowiązującym terminie lub ich brak na koncie płatnika;
- niezgodność kodu PKD wskazanego we wniosku rodzaju przeważającej działalności gospodarczej z bazą REGON na wskazany przepisami prawa dzień;
- brak możliwości wykazania spadku przychodów z uwagi na zawieszenie prowadzenia działalności;
- brak spełnienia warunku do udzielenia pomocy publicznej.

Wszystkie ww. przestanki zobowiązywały ZUS do wydania decyzji odmownych i wynikały wprost z przepisów prawa.

Do Centrali ZUS wpłynęło osiem skarg, z których cztery dotyczyły nieterminowej obsługi wniosków o świadczenie postojowe, dwie nieterminowej obsługi wniosków o zwolnienie z obowiązku opłacania składek, jedna odmowy zwolnienia z obowiązku opłacania składek oraz jedna dotycząca prawidłowości obsługi wniosku o odroczenie terminu płatności składek.

(akta kontroli t. 2, str. 303-309)

Wydatki związane z wdrażaniem i obsługą instrumentów wsparcia

W okresie od kwietnia 2020 r. do końca czerwca 2021 r. Prezes ZUS piętnastokrotnie występowała do właściwych ministrów¹⁶ z wnioskami o przekazanie środków na wypłaty świadczeń postojowych oraz pokrycie kosztów obsługi przedmiotowych świadczeń. Łączna kwota środków o jakie wystąpił ZUS na wypłatę świadczeń postojowych wyniosła 7 266 257,2 tys. zł, natomiast na pokrycie kosztów obsługi 36 331,3 tys. zł. Środki przekazywane były na wyodrębnione rachunki bankowe.

(akta kontroli t. 2, str. 107-125)

ZUS nie prowadził analitycznej ewidencji wyodrębnionej dla przychodów i kosztów związanych z obsługą poszczególnych instrumentów wsparcia (świadczeń postojowych, zwolnień z obowiązku opłacania składek i ulg), z uwagi na to, że nie było to możliwe.

(akta kontroli t. 2, str. 91-101)

Ewidencja należności Zakładu z tytułu kosztów obsługi świadczeń wprowadzanych przez kolejne Tarcze Antykryzysowe prowadzona była na jednym wyodrębnionym koncie księgi głównej, na którym ujmowane były przychody z tytułu obsługi świadczenia postojowego, dodatkowego świadczenia postojowego, jednorazowych

¹⁶ Występowano: siedmiokrotnie do Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii, sześciokrotnie do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, jeden raz do Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu oraz jeden raz do Ministerstwa Rozwoju.

dodatkowych świadczeń postojowych oraz ponownego świadczenia postojowego, a także dodatku solidarnościowego i płatności za Polski Bon Turystyczny.

W latach 2020-2021 (I półrocze) ze wszystkich ww. tytułów ZUS uzyskał przychody w wysokości 48 331,3 tys. zł. Zakład nie uzyskiwał dodatkowych środków na wdrożenie systemu zwolnień i ulg w opłacaniu składek w związku z Tarczami.

Łączne wydatki ZUS związane z obsługą Tarcz Antykryzysowych wyniosły 255 064,9 tys. zł, w tym 100 700 tys. zł kosztów pracy w godzinach nadliczbowych, nagród indywidualnych i dodatków specjalnych związanych z realizacją postanowień Tarcz Antykryzysowych, 33 424,2 tys. zł kosztów związanych z realizacją umów na przygotowanie systemów informatycznych: Kompleksowego Systemu Informatycznego ZUS (dalej: KSI ZUS), Elektronicznej Platformy Wymiany Danych (dalej: EPWD) oraz portalu Platformy Usług Elektronicznych ZUS (dalej: PUE ZUS), 572 tys. zł kosztów związanych z kampaniami edukacyjnymi na rzecz rozpowszechniania Tarcz oraz 120 368,7 tys. zł nakładów inwestycyjnych związanych z realizacją umów na przygotowanie systemów informatycznych KSI ZUS, EPWD, Automatycznego Rozliczenie Składek ZUS (dalej: ARS) oraz portalu PUE ZUS.

(akta kontroli t. 2, str. 74, 91-106)

1.1. Wewnętrzne regulacje ZUS dotyczące działań pomocowych w ramach Tarczy Antykryzysowej

Zmiany organizacyjne

W dniu 16 marca 2020 r. Prezes ZUS skierowała do oddziałów komunikat zawierający zasady stosowania ulg dla przedsiębiorców, którzy mają problemy finansowe związane z epidemią SARS-CoV-2, a także wytyczne w zakresie priorytetowo realizowanych zadań w komórkach RED (Wydział Realizacji Dochodów) i RKS (Wydział Rozliczeń Kont Płatników Składek). Zasady dotyczyły trzech instrumentów, tj. odroczenia terminu płatności składek o trzy miesiące (za okres od lutego do kwietnia 2020 r.); zawieszenia na trzy miesiące terminu spłaty rat (z terminem płatności od marca do maja 2020 r.) oraz zawieszenia na trzy miesiące terminu spłaty odroczonej składek (z terminem płatności od marca do maja 2020 r.).

(akta kontroli t. 1, str. 286-293)

W związku z ogłoszeniem stanu epidemii¹⁷ Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w dniu 27 marca 2020 r. powołała Sztab Kryzysowy¹⁸, do którego zadań należało m.in. monitorowanie sytuacji w oddziałach i Centrali ZUS oraz bieżąca koordynacja obszarów problemowych i zapewnienie sprawnej komunikacji raportowanej Prezesowi. Zespół przekazywał dyrektorom jednostek organizacyjnych Zakładu m.in. komunikaty i wytyczne dotyczące sposobu wdrażania i realizacji instrumentów pomocowych w ramach Tarcz Antykryzysowych. Do dnia 30 czerwca 2021 r. przekazanych zostało łącznie ponad 200 komunikatów Departamentu Realizacji Dochodów (dalej: DRD)¹⁹.

(akta kontroli t. 1, str. 281-285, 304-438)

W związku z pojawieniem się nowych zadań (wyplata świadczeń postojowych, zwolnienie z obowiązku opłacania składek) oraz zwiększoną absencją pracowników, dla utrzymania ciągłości obsługi płatników składek i świadczeniobiorców, w dniu

¹⁷ Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii związanego z rozprzestrzenianiem się wirusa COVID-19 (Dz. U. z 2022 r. poz. 340).

¹⁸ Zarządzenie nr 25 Prezesa ZUS z dnia 27 marca 2020 r. w sprawie powołania Sztabu Kryzysowego ds. koordynacji działań wynikających ze stanu epidemii związanego z rozprzestrzenianiem się wirusa COVID-19.

¹⁹ Komunikaty obejmowały m.in. instrukcje wypełniania wniosków o wsparcie, interpretacje przepisów, informacje dot. sposobu rejestracji wniosków oraz prowadzenia postępowań, informacje dotyczące sposobu i trybu rozpatrywania skarg i reklamacji, informacje o nowych funkcjonalnościach w systemach informatycznych, wskazówki dot. postępowania w przypadku pobrania nienależnych świadczeń.

7 kwietnia 2020 r. Prezes Zakładu wprowadziła wytyczne organizacyjne w sprawie realizacji zadań w ramach Tarczy Antykryzysowej. Zgodnie z wytycznymi dyrektorzy oddziałów ZUS zostali zobowiązani do powołania interdyscyplinarnych zespołów zadaniowych do obsługi spraw. Dyrektorzy mieli też monitorować sytuację oraz elastycznie zarządzać bieżącą działalnością i podejmować stosowne działania organizacyjne.

(akta kontroli t. 1, str. 302-303, t. 3, str. 111-121)

Prezes ZUS nie podejmował i nie wdrażał zmian w strukturze organizacyjnej Zakładu. Realizacja zadań odbywała się na podstawie poleceń, pism i wytycznych Prezesa ZUS, w tym poleceń ustnych. Na podstawie ustnego polecenia wydanego przez Prezesa ZUS do wdrożenia, a następnie sprawowania nadzoru nad ustalaniem prawa do wypłaty świadczenia postojowego, zwolnienia z obowiązku opłacania składek za wskazane miesiące oraz udzielania ulg płatnikom składek wyznaczony został DRD.

(akta kontroli t. 2, str. 140-144, 516-523)

Dostosowanie narzędzi informatycznych do obsługi instrumentów wsparcia

Dla obsługi zadań związanych z realizacją instrumentów wsparcia wprowadzonych ustawą o przeciwdziałaniu COVID-19, Zakład zlecił modyfikację systemów informatycznych²⁰. Objęła ona m.in. stworzenie narzędzi do obsługi instrumentów objętych kontrolą (świadczenia postojowe, zwolnienia i ulgi). Dodatkowo wprowadzono zmiany o szerszym charakterze (m.in. obsługa dodatkowego zasiłku opiekuńczego czy dodatku solidarnościowego). Zlecenia usługi dokonano w trybie art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19, zgodnie z którym do zamówień, których przedmiotem są towary lub usługi niezbędne do przeciwdziałania COVID-19, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych²¹. Dodatkowo, Prezes ZUS zarządzeniem z dnia 12 marca 2020 r. w sprawie określenia zasad dokonywania zakupów, o których mowa w art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19, ograniczyła obowiązek stosowania procedur wewnętrznych dotyczących realizacji zakupów²². W związku z powyższym procedura zakupu ograniczyła się do określenia przez kierownika właściwej komórki merytorycznej przedmiotu zamówienia wraz z uzasadnieniem wystąpienia przesłanek określonych w ustawie o przeciwdziałaniu COVID-19, zatwierdzenia go przez właściwego Członka Zarządu ZUS oraz udzielenia zamówienia, po potwierdzeniu zabezpieczenia środków na jego realizację.

(akta kontroli t. 2, str. 68-70)

W celu stworzenia narzędzi mogących wspierać łagodzenie skutków epidemii należało dostosować jednocześnie systemy KSI ZUS i PUE ZUS. Zakład wybrał firmę znającą modyfikowane systemy, która zrealizowała już inne zmiany w obydwu systemach, na podstawie wcześniej zawartych umów, w trybie przewidzianym w ustawie pzp. Członek Zarządu Zakładu wyjaśnił, że pozwoliło to m.in. uniknąć wydłużenia czasu oczekiwania na dokonanie modyfikacji, który w przypadku wyboru innego dostawcy uwzględniałby nie tylko prace programistyczne, ale również czas na zapoznanie się z systemami.

(akta kontroli t. 2, str. 310-316)

Zakres zmian obejmował przede wszystkim udostępnienie m.in. funkcjonalności przyjmowania i rejestracji wszystkich typów wniosków; raportów statystycznych

²⁰ Przedmiotem umowy nr 1075728, z dnia 31 marca 2020 r. były: modyfikacje w oprogramowaniu KSI ZUS oraz Portalu PUE, świadczenie usług serwisowych, zbudowanie i wdrożenie usług w środowisku produkcyjnym ZUS, dostarczenie elementów infrastruktury oraz wsparcie eksploatacji usług IT.

²¹ Dz. U. 2019 r. poz. 1843, ze zm., dalej: ustawa pzp.

²² Wyłączono Procedurę do procesu 14.1. *Realizacja zakupów* – zarządzenie nr 15 Prezesa ZUS z dnia 22 lutego 2019 r.

dotyczących obsługi wniosków; funkcjonalności do obsługi zwrotów; modyfikacji świadczeń krótko i długoterminowych; rozszerzenie modułu repliki KSI ZUS o dane dla nowego zakresu informacji, prezentacji na PUE ZUS informacji o świadczeniach postojowych, ulgach i zwolnieniach; optymalizację systemu PUE ZUS ze względu na zwiększony ruch. Ponadto dokonane zostały modyfikacje procesów weryfikacji kont użytkowników; funkcjonalności masowej emisji zawiadomień o poprawnym przetworzeniu wniosku; funkcjonalności obsługi wniosków na kontaktach ubezpieczonych; postępowań wyjaśniających; automatyzacji obsługi spraw zasiłkowych; obsługi odwołań od decyzji odmownych; modyfikacji procesów kontroli płatnika składek; zwiększenie bezpieczeństwa oraz skalowalności systemu w związku z dodaniem nowych funkcjonalności oraz obsługą wniosków.

W związku z częstymi zmianami przepisów oraz krótkim czasem na wdrożenie nowych funkcjonalności, oprogramowanie dostarczane było partiami: najpierw moduły odpowiedzialne za przyjmowanie wniosków, następnie elementy obsługujące badania prawa do świadczeń, wypłatę świadczeń, a dopiero potem moduły pozostałych funkcjonalności.

(akta kontroli t. 2, str. 310-316)

Wynagrodzenie dla wykonawcy określone zostało w umowie na kwotę 38 649,7 tys. zł, jednak w związku ze zmianami przepisów²³ i koniecznością wdrażania nowych funkcjonalności, do dnia 30 czerwca 2021 r. zawarto dziewięć aneksów do umowy, zwiększając maksymalną kwotę wynagrodzenia do 237 923,4 tys. zł, tj. o 515,6%. Do dnia 30 czerwca 2021 r. w związku z realizacją umowy ZUS zapłacił łącznie 140 692,6 tys. zł, tj. 59,1% wartości aneksowanej umowy.

(akta kontroli t. 2, str. 62-68, 73-75, 105-106)

Sposób funkcjonowania systemów informatycznych

Wnioski o świadczenie postojowe oraz wnioski o zwolnienie z obowiązku opłacania składek początkowo mogły być składane zarówno w wersji papierowej jak i elektronicznie. Od dnia 24 czerwca 2020 r.²⁴ ograniczono możliwość składania wniosków wyłącznie do formy elektronicznej, za pośrednictwem PUE ZUS²⁵. Obsługa wniosków odbywała się przy pomocy portalu pracowników – EPWD.

(akta kontroli t. 2, str. 157-163)

Wnioski o zwolnienie z obowiązku opłacania składek złożone w wersji papierowej wprowadzane były do systemu przez pracowników oddziałów. Po wprowadzeniu (lub wpływie w wersji elektronicznej przez PUE ZUS) tego samego dnia w sesji nocnej były one przetwarzane na Komputerze Centralnym ZUS (tzw. weryfikacja systemowa). Wnioski bezbłędne system rozpatrywał w pełni automatycznie

²³ M.in. ustawa o instrumentach wsparcia; ustawa o dodatku solidarnościowym przyznawanym w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19 z dnia 19 czerwca 2020 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 93); ustawa z dnia 14 sierpnia 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1478); ustawa z dnia 9 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2255, dalej: Tarcza 6.0; Tarcza 7.0; Tarcza 8.0; rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wsparcia uczestników obrotu gospodarczego poszkodowanych wskutek pandemii COVID-19 (Dz. U. poz. 713, dalej: Tarcza 9.0); ustawa z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1192).

²⁴ Art. 15z ust. 6, art. 31 zp ust. 4, 31zy¹⁰ ust. 4, 31zy¹⁴ ust. 9 ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19.

²⁵ Dotyczy wniosków o: zwolnienie z opłacania składek; świadczenie postojowe i o kontynuację jego wypłaty; odstępianie od pobierania odsetek za zwłokę; udzielenie ulgi w opłaceniu składek bez opłaty prolongacyjnej – odroczenie terminu płatności lub rozłożenie na raty należności z tytułu składek.

i generował pismo z informacją o kwocie zwolnienia oraz wskazaniem miesiąca, którego zwolnienie dotyczyło. Przed wygenerowaniem tej informacji, w systemie automatycznie tworzone były noty księgowo ze szczegółowymi informacjami dotyczącymi udzielonego zwolnienia (miesiąc i kwota objęta zwolnieniem). Jeśli system, w wyniku weryfikacji, wygenerował informację o błędach, nie pozwalał na automatyczne sporządzenie not, a wnioski kierowane były do weryfikacji w obsłudze ręcznej przez pracownika oddziału. Po weryfikacji komunikatu systemowego, pracownik obsługujący sprawę analizował ją pod kątem spełnienia przez płatnika przesłanek do otrzymania wsparcia. W przypadku braku ryzyka pomyłki sporządzał w systemie noty księgowo dotyczące umorzenia oraz informację o zwolnieniu. W przypadku potwierdzenia błędu wygenerowanego przez system, pracownik przygotowywał ręcznie decyzję o odmowie prawa do zwolnienia.

(akta kontroli t. 2, str. 157-255)

Weryfikacja systemowa wniosków o zwolnienie z obowiązku opłacania składek obejmowała m.in.:

- kompletność i poprawność wypełnienia wniosku o zwolnienie z obowiązku opłacania składek w zakresie dostępnych do wypełnienia pól;
- dane na koncie płatnika w zakresie danych identyfikacyjnych, ustalenia liczby ubezpieczonych, typu płatnika;
- termin zaksięgowania na koncie płatnika deklaracji rozliczeniowych i termin przekazania wniosku o zwolnienie;
- ustalenie kwoty do zwolnienia na podstawie liczby ubezpieczonych, a w przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą – weryfikacja podstawy wymiaru składek;
- potwierdzenie możliwości udzielenia pomocy publicznej;
- weryfikacja kodu PKD na dzień wskazany w przepisach prawa²⁶.

W przypadku wpływu odwołania od decyzji o odmowie prawa do zwolnienia, sprawa rozpatrywana była w trybie ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego²⁷.

(akta kontroli t. 3, str. 123-160)

Obsługa wniosków o świadczenie postojowe odbywała się w sposób zbliżony do obsługi wniosków o zwolnienie z obowiązku opłacania składek. W przypadku gdy system w wyniku automatycznej analizy nie wykazywał błędów lub braku przesłanek do otrzymania wsparcia, w bazie zapisywana była data wypłaty oraz data przyznania świadczenia – środki przekazywane były na rachunek bankowy wskazany we wniosku. W przypadku wygenerowania w systemie komunikatu o błędzie, sprawa przekazywana była do weryfikacji przez pracownika oddziału ZUS. Pracownik po przeprowadzonej weryfikacji kierował sprawę do wypłaty świadczenia lub – jeśli komunikat o błędzie się potwierdził – przygotowywał pismo o odmowie prawa do świadczenia postojowego.

(akta kontroli t. 2, str. 157-163, 256-302)

Weryfikacja systemowa wniosków o świadczenie postojowe obejmowała:

- kompletność i poprawność wypełnienia wniosku o wypłatę świadczenia w zakresie dostępnych do wypełnienia pól i zależności wprowadzonych danych (np. zgodność miesiący spadku przychodów);
- zgodność i powiązanie z kontem płatnika oraz ubezpieczonego;

²⁶ Od wejścia w życie ustawy z dnia 17 września 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz innych ustaw (Dz. U. 1639, dalej: Tarcza 5.0).

²⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 735, ze zm., dalej: kpa.

- powiązanie z kontem świadczeniobiorcy;
- rachunek bankowy (poprawność numeru);
- prowadzenia działalności gospodarczej na dzień wskazany w przepisach;
- podleganie ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu na dzień złożenia wniosku;
- wnioski dotyczące tego samego ubezpieczonego (możliwość jednokrotnego przyznania świadczenia pierwszorazowego);
- ustalenie wysokości świadczenia;
- sprawdzenie czy nastąpiła wypłata z wniosku podstawowego (w przypadku wniosku o kolejne świadczenia);
- kod PKD na dzień wskazany w przepisach²⁸;
- potwierdzenie możliwości udzielenia pomocy publicznej²⁹.

W przypadku wpływu odwołania od decyzji o odmowie prawa do świadczenia postojowego, sprawa rozpatrywana była w trybie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych³⁰.

(akta kontroli t. 3, str. 123-160)

W 2020 r. w Zakładzie obsłużonych zostało 1 867,5 tys. wniosków o zwolnienie ze składek oraz 2 705,3 tys. wniosków o świadczenie postojowe. Automatycznie załatwionych zostało 79,9% wniosków o zwolnienie ze składek oraz 90% wniosków o świadczenie postojowe.

(akta kontroli t. 3, str. 166)

Do dnia 27 września 2021 r. (zgodnie z wykazem zgłoszeń serwisowych dotyczących KSI ZUS i PUE ZUS) zidentyfikowano 2 008 incydentów, z czego 1 988 tzw. incydentów niskich KSI ZUS³¹, 15 incydentów niskich PUE ZUS³², dwa tzw. incydenty średnie PUE ZUS³³, dwa tzw. incydenty krytyczne KSI ZUS³⁴ oraz jeden incydent krytyczny PUE ZUS³⁵. Średni czas obsługi incydentów w kalendarzu świadczeń wynosił blisko osiem godzin. Incydenty średnie i krytyczne polegały na:

- 1) incydent średni PUE ZUS – problem w prezentacji w PUE numeru rachunku bankowego, na który została dokonana wypłata świadczenia postojowego (problem dotyczący klienta zewnętrznego, zidentyfikowany przez administratora) – rozwiązanie zostało dostarczone przez usługodawcę po czterech godzinach od przekazania zgłoszenia wykonawcy;
- 2) incydent średni PUE ZUS – błędy podczas archiwizacji komunikatów KRS z baz produkcyjnych do archiwalnych (problem dotyczący klienta zewnętrznego i wewnętrznego, zidentyfikowany przez administratora) – rozwiązanie zostało dostarczone przez usługodawcę po blisko 28 godzinach;
- 3) incydent krytyczny KSI ZUS – brak odpisywania stanów na MainFrame³⁶ (dalej: FM) co powodowało brak możliwości obsługi kolejnych wniosków dla danego

²⁸ Od wejścia w życie Tarczy 5.0.

²⁹ Jw.

³⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 423, ze zm., dalej: ustawa o sus.

³¹ Incydent niebędący incydem krytycznym, w tym wady dokumentacji elementu KSI.

³² Incydent powodujący, że część systemu funkcjonuje niezgodnie z dokumentacją wykonawcy lub wymaganiami, skutkiem czego jest: nieergonomiczna praca, utrudnienia w realizacji niekluczowych funkcjonalności, występują incydentalne i dotyczą wąskiego grona odbiorców, dotyczą konfiguracji środowisk technicznych.

³³ Incydent mogący powodować utrudnienia w realizacji procesów biznesowych, zmniejszenie wydajności systemu, błędne przetwarzanie danych lub generowanie zwiększonego zapotrzebowania na zasoby.

³⁴ Incydent powodujący całkowity brak możliwości korzystania z Elementu KSI ZUS albo takie ograniczenie możliwości korzystania z powyższego, że przestaje ono spełniać swoje funkcje.

³⁵ Incydent stanowiący zdarzenie globalne, o masowym charakterze dla całego PUE ZUS, uniemożliwiające lub istotnie utrudniające świadczenie usług przez organizację IT Zamawiającego na poziomie określonym w metrykach. Skutkuje zatrzymaniem bądź poważnym globalnym ograniczeniem realizacji procesów biznesowych, uszkodzeniem danych lub utratą ich spójności.

³⁶ Komputery i system, na których znajduje się baza KSI ZUS.

klienta (problem dotyczący klienta wewnętrznego, zidentyfikowany przez klienta wewnętrznego, 11 zgłoszeń) – rozwiązanie zostało dostarczone przez usługodawcę po przeszło 102 godzinach;

- 4) incydent krytyczny KSI ZUS – brak odpisywania stanów na MF co powodowało brak możliwości obsługi kolejnych wniosków dla danego klienta (problem dotyczący klienta wewnętrznego, zidentyfikowany przez klienta wewnętrznego, dwa zgłoszenia) – problem został rozwiązany przez administratorów po 19 godzinach;
- 5) incydent krytyczny PUE ZUS – wyświetlanie pustego dokumentu³⁷ w EPWD przekazanego poprzez PUE ZUS. Spowodowany nieprawidłowymi schematami wizualizacji (problem dotyczący klienta wewnętrznego, zidentyfikowany przez administratora i klienta wewnętrznego, jeden incydent) – rozwiązanie dostarczone przez usługodawcę po jednej godzinie od daty przekazania do wykonawcy.

Dodatkowo zidentyfikowane zostały dwa incydenty niskie PUE ZUS, które w związku z zasięgiem zostały zaklasyfikowane jako awarie:

- 1) wystąpił problem z archiwizacją danych z baz produkcyjnych do archiwalnych (problem dotyczący klienta zewnętrznego i wewnętrznego, zidentyfikowany przez administratora) – rozwiązanie zostało dostarczone przez usługodawcę po pięciu godzinach od przekazania zgłoszenia do wykonawcy;
- 2) zbyt wolne przekazywanie dokumentów z zasobu dyskowego do klientów na profile PUE ZUS (problem dotyczący klienta zewnętrznego, zidentyfikowany przez administratora) – wykonawca przygotował poprawkę w oprogramowaniu – rozwiązanie dostarczone po 30 godzinach.

(akta kontroli t. 3, str. 170-174)

W wyniku błędu w regułach weryfikacji danych dot. wniosków o świadczenie postojowe (RSP-DD7) w zakresie systemowego sprawdzenia podlegania ubezpieczeniom z innego tytułu, nastąpiła bezzasadna wypłata świadczeń postojowych w wysokości 1 112,3 tys. zł dla 540 wnioskodawców. Problem został zdiagnozowany, o czym, za pośrednictwem Sztabu Kryzysowego poinformowano oddziały ZUS, wskazując konieczność wstrzymania przekazywania wniosków RSP-DD7 do automatycznej weryfikacji, po czym komunikatem z dnia 26 marca 2021 r. poinformowano oddziały o wdrożeniu zmian oraz zamieszczono świadczeniobiorców, którzy powinni zostać poddani ponownej weryfikacji. Zakład wydał decyzje zobowiązujące do zwrotu świadczenie, na podstawie których zwrócona została kwota w wysokości 852,7 tys. zł. W pozostałych przypadkach prowadzone są działania związane z dochodzeniem należności na łączną kwotę 259,5 tys. zł.

(akta kontroli t. 2, str. 47, 390-392, 497-503, t. 3, str. 424)

W związku z opinią Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: UOKiK) z dnia 31 marca 2020 r. dotyczącą zawartości załącznika do wniosku o zwolnienie z obowiązku opłacania składek, które stanowi pomoc publiczną, w dniu 6 kwietnia 2020 r. Zakład udostępnił klientom jednolity wniosek elektroniczny, którego integralną część stanowił załącznik dotyczący pomocy publicznej. W dniach od 1 do 6 kwietnia 2020 r. przyjmowane były wnioski z załącznikiem w formacie PDF, w związku z powyższym informacje w nich zawarte pracownicy powinni zweryfikować i wprowadzić do systemu poprzez aplikację EPWD, co umożliwiło dalszą automatyczną obsługę wniosków.

³⁷ US-4 – Wniosek o zaświadczenie – praca najemna w kilku państwach.

W dniach od 2 do 3 maja 2020 r. pracownicy oddziałów ZUS stawili się do pracy w celu przeprowadzenia analizy załączników pod kątem poprawności ich wypełnienia i wprowadzenia do systemu danych niezbędnych do udzielenia pomocy publicznej. W dniu 2 maja 2020 r. powyższe prace wykonywało 6 423 pracowników oddziałów, a w dniu 3 maja 2020 r. 2 429 pracowników oddziału. Pierwszego dnia wystąpiły problemy wydajnościowe związane z kumulacją aktywności na jednej aplikacji, co spowodowało konieczność zwiększenia indeksacji bazy danych. Problemy spowodowały spowolnienie działania EPWD, a część pracowników została odesłana do domu (zgodnie z informacjami przekazywanymi na posiedzeniu Zarządu ZUS nawet połowa). Problemy wydajnościowe zostały rozwiązane 2 maja 2020 r. i nie występowały już w kolejnym dniu. Zakład poniósł koszty w związku z wykonywaniem przez pracowników zadań w godzinach nadliczbowych w wysokości 471,7 tys. zł w formie pieniężnej oraz 1 298,6 tys. zł w postaci rekompensaty dniem wolnym od pracy. W dniach 2-3 maja 2020 r. obsłużono 218 tys. wniosków o zwolnienie z obowiązku opłacania składek.

(akta kontroli t. 2, str. 310-311, 317-338, t. 3, str. 6-42)

1.2. Działania zabezpieczające w celu uniemożliwienia przekazywania wsparcia podmiotom, które nie spełniały warunków kwalifikowalności

Kontrola płatników składek

W dniu 15 marca 2020 r. Główny Inspektor ZUS przekazał dyrektorom oddziałów wytyczne dotyczące kontroli płatników składek. Zgodnie z wytycznymi inspektorzy kontroli Zakładu powinni niezwłocznie zakończyć wszystkie prowadzone kontrole. Kontrole niewszczęte kończyły się notatką służbową o odstąpieniu od kontroli, natomiast te, w których powiadomiono płatnika składek o zamiarze wszczęcia kontroli, kończono informacją kierowaną do płatnika o odstąpieniu od kontroli oraz notatką służbową. Wszystkie kontrole w toku inspektorzy kończyli bez względu na etap, a ustalenia lub ich brak opisywali w protokołach, w których wskazywano, że kontrola została zakończona w związku z działaniami mającymi na celu zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19. W konsekwencji od II kwartału 2020 r. do I kwartału 2021 r. kontrole prowadzone były w jednostkowych przypadkach.

(akta kontroli t. 1, str. 439-456, t. 2, str. 347-374)

Od kwietnia 2020 r. średnio 1 tys. inspektorów kontroli miesięcznie (spośród ok. 1,3 tys. ogółem) zaangażowanych było w pracę na rzecz innych komórek organizacyjnych Zakładu – głównie wydziałów zasiłków – 31,8%, wydziałów realizacji dochodów – 18,7%, wydziałów obsługi klienta – 15,8%. W planie pracy na rok 2020 przewidywano przeprowadzenie 45,8 tys. kontroli płatników składek w skali kraju. Plan ten został zrealizowany w 24,5% – inspektorzy przeprowadzili łącznie 12,1 tys. kontroli planowych oraz 0,9 tys. kontroli doraźnych. W kwartałach od II do IV 2020 r. przeprowadzono 100 kontroli płatników składek, a w I półroczu 2021 r. 5,2 tysiąca. Żadna z nich nie dotyczyła instrumentów wsparcia, tj. spełnienia warunków do ubiegania się o świadczenie postojowe czy zwolnienie z obowiązku opłacania składek, pomimo że w grudniu 2020 r. wszedł w życie przepis pozwalający na przeprowadzanie takich kontroli³⁸. Do dnia 30 czerwca 2021 r. ZUS opracował programy kontroli (w zakresie świadczenia postojowego oraz zwolnienia z obowiązku opłacania składek) na podstawie kart ryzyka przygotowanych przez Departament Kontroli Płatników Składek. Po przywróceniu realizacji zadań kontrolnych, na podstawie przygotowanych programów kontroli przeprowadzono szkolenie dla wybranych inspektorów kontroli Zakładu, przygotowujące ich do przeprowadzania

³⁸ Art. 15zyb oraz art. 31zUB ustawy przeciwdziałaniu COVID-19.

kontroli rozpoznawczych, weryfikujących założenia programów kontroli oraz analiz ryzyka. Do dnia 17 listopada 2021 r. inspektorzy ZUS przeprowadzili 107 kontroli rozpoznawczych dotyczących prawidłowości i rzetelności danych wykazywanych we wnioskach o świadczenia postojowe oraz zwolnienie z obowiązku opłacania składek (w tym 50 kontroli w zakresie prawidłowości i rzetelności danych we wnioskach o zwolnienie z opłacania składek oraz 57 kontroli w zakresie prawidłowości i rzetelności danych we wnioskach o świadczenia postojowe). Według stanu na dzień 17 listopada 2021 r. trwała analiza ustaleń kontroli rozpoznawczych.

(akta kontroli t. 1, str. 136-178, 274-275, t. 2, str. 129)

Decyzja o przywróceniu realizacji zadań w zakresie kontroli została podjęta w dniu 23 lutego 2021 r. i polegała na stopniowym i płynnym odejściu od realizacji zadań na rzecz innych komórek organizacyjnych (proces rozpoczął się w dniu 1 marca 2021 r., a zakończył w II kwartale 2021 r.).

(akta kontroli t. 2, str. 341-346)

Kontrola wewnętrzna

Departament Kontroli Wewnętrznej (dalej: DKW) gromadził i analizował dane dotyczące podmiotów gospodarczych i ubezpieczonych, w przypadkach gdy zachodziło podejrzenie wyłudzenia wsparcia w ramach świadczenia postojowego lub zwolnienia z obowiązku opłacania składek. Dane te przekazywane były co najmniej raz na kwartał przez powołanych w oddziałach ZUS koordynatorów ds. wyjaśniania zasadności pobrania świadczeń postojowych i otrzymanego zwolnienia z obowiązku opłacania składek (od października 2020 r.). Departament udzielał też oddziałom ZUS konsultacji dotyczących współpracy z organami ścigania oraz przekazywał oddziałom wytyczne i wyjaśnienia w zakresie zidentyfikowanych nieprawidłowości.

DKW w latach 2020-2021 (I półrocze) nie planował i nie prowadził kontroli wewnętrznych w zakresie prawidłowości realizacji zadań związanych z wypłatą świadczenia postojowego oraz zwolnieniami z obowiązku opłacania składek. Prowadzone były postępowania wyjaśniające w formie doraźnej. W wyniku bieżącej obsługi spraw, ujawniane nieprawidłowości poddawane były weryfikacji, a następnie wykorzystywane do podejmowania przez DKW działań prewencyjnych.

(akta kontroli t. 1, str. 11-81, t. 3, str. 511-515)

W kwietniu 2020 r. do DKW wpłynęła pierwsza informacja dotycząca wstecznego zgłaszania zleceniobiorców³⁹, która następnego dnia została przekazana przez Dyrektora DKW do dyrektorów departamentów merytorycznych w Centrali ZUS. Na podstawie powyższego Departament Ubezpieczeń i Składek, w dniu 14 kwietnia 2020 r. wystąpił do Departamentu Aplikacji Autorskich o wygenerowanie z bazy danych ZUS informacji o wstecznych zgłoszeniach, po czym zostały przekazane do Oddziałów ZUS celem weryfikacji prawidłowości / zasadności dokonanych zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych.

(akta kontroli t. 1, str. 530-531, t. 2, str. 19-33)

W czerwcu DKW otrzymał informację z oddziału o płatniku, który oświadczył, że w jego imieniu zostały złożone wnioski o świadczenie postojowe dla 18 osób. W związku z powyższym przeprowadzone zostało postępowanie wyjaśniające, w wyniku którego dyrektorzy dwóch oddziałów ZUS zostali zobowiązani do przeprowadzenia kontroli u płatników składek. Przedmiotowe postępowanie zakończyło się złożeniem w dniu 21 lipca 2020 r. zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

(akta kontroli t. 1, str. 98-114)

W lipcu 2020 r., na podstawie pozyskanych przez DKW informacji o podejrzeniu nadużycia polegającego na wyłudzeniu świadczeń postojowych poprzez zawieranie fikcyjnych umów zlecenia na terenie całego kraju DKW podjął działania

³⁹ Co mogło świadczyć o potencjalnym zamiarze wyłudzenia świadczeń postojowych.

koordynowane mające na celu m.in. wypracowanie trybu postępowania pozwalającego na przesłuchanie jak największej liczby świadków, spójne prowadzenie spraw przez wszystkie oddziały zaangażowane w sprawę, weryfikacji powiązań kapitałowych i osobowych podmiotów uczestniczących w procederze.

(akta kontroli t. 2, str. 34-51)

W okresie od stycznia do marca 2021 r. DKW przeprowadził postępowanie wyjaśniające dotyczące nieuzasadnionego i wykraczającego poza obowiązki pobierania danych z 21 kont płatników składek przez pracownika oddziału ZUS oraz wstecznego zgłoszenia do ubezpieczeń tegoż pracownika ZUS przez 17 płatników, którzy otrzymali wsparcie w ramach tarczy. Podmioty, w których wstecznie zgłoszony do ubezpieczeń został ww. pracownik ZUS otrzymały w ramach przeciwdziałania skutkom COVID-19 wsparcie w łącznej kwocie ponad 4,4 mln zł.

(akta kontroli t. 1, str. 115-121)

W maju 2021 r. pracownicy DKW przeprowadzili postępowanie wyjaśniające w związku z informacjami dotyczącymi udziału pracownika oddziału ZUS w nieuprawnionym pozyskiwaniu świadczeń postojowych. W efekcie prowadzonego postępowania w dniu 18 września 2021 r. Zakład zawiadomił Prokuraturę Rejonową Warszawa Praga-Południe o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

(akta kontroli t. 1, str. 122-134)

W celu sprecyzowania zakresu współpracy pomiędzy Centralą i oddziałami ZUS, Prezes Zakładu w dniu 12 października 2020 r.⁴⁰ wprowadziła ogólnozakładowe rozwiązania, które były stosowane w przypadku podejrzenia nadużyć w ramach Tarcz Antykryzysowych (szerzej opisane w części wystąpienia dotyczącej kontroli zarządczej).

(akta kontroli, t. 1, str. 498-506)

DKW w dniu 21 października 2020 r. poinformował oddziały ZUS o trzech mechanizmach wyludzenia świadczeń⁴¹. Kolejne komunikaty przekazywane były za pośrednictwem Sztabu Kryzysowego ZUS w dniach 25 listopada 2020 r.⁴², 17 lutego 2021 r.⁴³, 23 lutego 2021 r.⁴⁴ oraz 9 marca 2021 r.⁴⁵.

(akta kontroli t. 1, str. 457-469)

Zgodnie z danymi pozyskanymi z oddziałów do dnia 19 listopada 2021 r., Zakład złożył do organów ścigania 407 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, w związku z:

- podejrzeniem zawierania pozornych, antydatowanych umów cywilnoprawnych;
- podejrzeniem podrobienia podpisów na wnioskach i oświadczeniach mających wpływ na prawo do świadczeń postojowych;
- podejrzeniem złożenia wniosku o świadczenia postojowe przez osoby, z którymi płatnik nie zawierał umów cywilnoprawnych;
- podejrzeniem składania przez płatników, w imieniu zleceniobiorców wniosków o przyznanie świadczeń postojowych (ten sam numer rachunku bankowego na kilku wnioskach);

⁴⁰ Pismo znak: 992200/4211190/2020.

⁴¹ 1) zawieranie umów zleceń z datą wsteczną w celu wyludzenia korzyści majątkowej w postaci świadczeń postojowych; 2) zawieranie umów o dzieło w celu wyludzenia korzyści majątkowej w postaci świadczeń postojowych; 3) wsteczne zgłaszanie do ubezpieczeń, celem pozyskania środków z Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. (dalej: PFR) oraz świadczeń z tytułu COVID-19 dotyczących wdrożonych rozwiązań w ramach pomocy przedsiębiorcom w kontekście Tarczy Antykryzysowej.

⁴² Podawanie przez 54 ubiegających się o świadczenia postojowe, w celu uwierzytelnienia, tego samego nr telefonu oraz adresu email.

⁴³ Wyrejestrowywanie zarejestrowanych wstecznie pracowników.

⁴⁴ Próby preparowania potwierdzeń wpływu do ZUS dokumentów w wymaganych terminach.

⁴⁵ Wnioskowanie o świadczenie postojowe przez zleceniobiorców, pomimo że przedsiębiorca złożył oświadczenie o braku przestoju.

- podejrzeniem złożenia przez zleceniobiorcę ubiegającego się o świadczenie postojowe, fałszywego oświadczenia, że wystąpił przestój w działalności zleceniodawcy w związku z COVID-19.

Na podstawie działań DKW i oddziałów ZUS, postępowaniami dotyczącymi zasadności uzyskanego wsparcia objęto (do dnia 19 listopada 2021 r.) 937 podmiotów oraz 7268 ubezpieczonych.

(akta kontroli t. 2, str. 7, 60-61)

W okresie od wdrożenia instrumentów wsparcia do dnia 30 czerwca 2021 r., na podstawie prowadzonych przez oddziały ZUS postępowań dotyczących nadpłaconych świadczeń, wydane zostały decyzje dla 4,9 tys. świadczeniobiorców, zobowiązujące do zwrotu łącznej kwoty 16 359,6 tys. zł.

(akta kontroli t. 2, str. 497-503)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych prowadził współpracę m.in. z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego (dalej: ABW), Centralnym Biurem Antykorupcyjnym (dalej: CBA) oraz Komendą Główną Policji (dalej: KGP), polegającą na przekazywaniu informacji o zidentyfikowanych mechanizmach służących wyludzeniom nienależnych środków finansowych przez podmioty gospodarcze⁴⁶. Ponadto DKW w styczniu i w lutym 2021 r. zorganizowało spotkania z przedstawicielami KGP, CBA i ABW, podczas których omawiane były szczegóły mechanizmów wykorzystywanych przez podmioty gospodarcze w celu uzyskania nienależnych świadczeń w ramach Tarcz Antykrzysowych przyznawanych przez ZUS i PFR. Dodatkowo uzgodniono dalsze ramy współpracy pomiędzy ZUS i KGP oraz ZUS i CBA. W ramach współpracy z CBA – w okresie od lutego do sierpnia 2021 r. – ZUS realizował weryfikacje dotyczące wskazanych podmiotów m.in. w zakresie dokonywania wstecznych zgłoszeń do ubezpieczenia społecznego, danych pracowników zgłoszonych wstecznie, realizacji obowiązku odprowadzania składek oraz daty wstecznych zgłoszeń w systemach ZUS. W ramach przedmiotowej współpracy zweryfikowano 14,4 tys. podmiotów pod kątem wstecznych zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych.

(akta kontroli t. 1, str. 470-497)

Główny Urząd Statystyczny

Od września 2020 r. świadczenie postojowe oraz zwolnienie z obowiązku opłacania składek za wskazane miesiące przysługiwały przedsiębiorcom i płatnikom składek z określonych branż⁴⁷. Warunkiem otrzymania pomocy było prowadzenie w określonym przepisami dniu przeważającego rodzaju działalności oznaczonej określonym kodem PKD w rejestrze REGON. W związku z powyższym Zakład ustalił z Głównym Urzędem Statystycznym (dalej: GUS) zakres przekazywanych danych z bazy REGON. GUS w cyklach miesięcznych przekazywał do ZUS dane z bazy REGON o rodzaju przeważającej działalności gospodarczej według PKD. Dane służyły do weryfikacji wniosków, pod kątem spełnienia warunku dotyczącego rodzaju prowadzonej jako przeważającej działalności na wskazany dzień.

(akta kontroli t. 2, str. 84-89)

Krajowa Administracja Skarbowa

W związku z koniecznością wypłaty świadczeń bez zbędnej zwłoki, weryfikacja oświadczeń prowadzona przez ZUS, w przypadku wniosków rozpatrywanych pozytywnie w części dotyczącej spadku przychodów (na podstawie oświadczenia) co do zasady nie podlegała weryfikacji z danymi posiadanymi przez Krajową Administrację Skarbową (dalej: KAS).

(akta kontroli t. 2, str. 84-88)

⁴⁶ Pisma z dnia: 2 lutego 2021 r. oraz 19 marca 2021 r.

⁴⁷ Tarcza 5.0, Tarcza 6.0, Tarcza 7.0, Tarcza 8.0 i Tarcza 9.0.

W jednostkowych przypadkach (35 spraw w zakresie świadczenia postojowego) oddziały ZUS na bieżąco występowały do urzędów skarbowych w celu potwierdzenia formy opodatkowania czy osiągniętych przychodów. W 26 przypadkach w efekcie tych postępowań zostało ustalone prawo do świadczenia, a w pozostałych sprawach wydano decyzję o odmowie prawa do świadczenia. Ponadto oddziały podejmowały kontakt z urzędami skarbowymi w 16 przypadkach dotyczących zwolnienia z obowiązku opłacania składek.

(akta kontroli t. 2, str. 390-395)

Polski Fundusz Rozwoju S.A. i Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.

Na podstawie art. 50 ust. 3e ustawy o sus, Zakład bezpłatnie udostępniał dane zgromadzone na koncie ubezpieczonego i na koncie płatnika składek PFR oraz Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. (dalej: ARP) dla celów związanych z realizacją zadań dotyczących zwalczania ekonomicznych lub gospodarczych skutków epidemii COVID-19. Współpraca z PFR odbywała się na podstawie umowy zawartej w dniu 28 maja 2020 r. Określała ona szczegółowe zasady udostępniania przez ZUS, na rzecz PFR danych i informacji – na potrzeby walidacji wniosków przedsiębiorców składanych do PFR w celu uzyskania pomocy finansowej w ramach programu „Tarcza finansowa PFR dla małych i średnich firm”. Udostępnianie danych przez ZUS następowało w formie elektronicznej poprzez system teleinformatyczny. Do 30 czerwca 2021 r., ZUS przekazał 589,4 tys. odpowiedzi, które dotyczyły 387,3 tys. płatników składek (w ramach tarczy finansowej PFR 1.0) oraz 4 449,7 tys. odpowiedzi, które dotyczyły 327,5 tys. płatników składek (w ramach tarczy finansowej PFR 2.0). Weryfikacja objęła łącznie 3 618,8 tys. ubezpieczonych.

W ramach współpracy z ARP, w czerwcu 2020 r. podpisana została umowa w sprawie udostępniania danych zgromadzonych na kontach prowadzonych przez ZUS. W okresie od 26 czerwca 2020 r. do 22 listopada 2021 r. – ARP skierował do ZUS, poprzez interfejs zbudowany w celu wymiany danych, 542 zapytania, które dotyczyły 396 płatników składek.

(akta kontroli t. 3, str. 503-510)

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

W trakcie kontroli przeprowadzono analizę porównawczą danych zawartych w Systemie Udostępniania Danych o Pomocy Publicznej (dalej: SUDOP) prowadzonym przez UOKiK, z danymi zawartymi w bazie ZUS. Porównanie dotyczyło 54 podmiotów, które zgodnie z SUDOP uzyskały najwyższe kwoty zwolnień z obowiązku opłacania składek za jeden miesiąc. W jednym przypadku stwierdzono rozbieżność kwot udzielonego wsparcia (w systemie ZUS widniała kwota 0 zł, natomiast w bazie SUDOP kwota 2 370,4 tys. zł), która wynikała ze zmiany informacji o zwolnieniu z obowiązku opłacania składek, na decyzję odmawiającą prawa do zwolnienia⁴⁸ oraz z braku aktualizacji przez ZUS danych zawartych w SUDOP.

(akta kontroli t. 3, str. 52-56)

1.3. Procedury wewnętrzne w zakresie procesów udzielania wsparcia w celu minimalizowania ryzyka powstania nieprawidłowości

Kontrola zarządcza

W okresie od marca 2020 r. do czerwca 2021 r. odbyły się cztery posiedzenia Komitetu ds. wykrywania nadużyć w systemie ubezpieczeniowym⁴⁹ (dalej: Komitet), którego celem było m.in. wyznaczenie kierunków działań zmierzających do ograniczenia ryzyka nadużyć na szkodę funduszy. Podczas posiedzeń m.in.

⁴⁸ Nr 1568/2021 z dnia 11 sierpnia 2021 r.

⁴⁹ Zarządzenie Nr 16 Prezesa ZUS z dnia 8 marca 2017 r. w sprawie powołania Komitetu ds. wykrywania nadużyć w systemie ubezpieczeń społecznych ze zm.

identyfikowano nowe sposoby nadużyć oraz rekomendowano działania doskonalące ich wykrywania i zapobiegania. Zadania Komitetu w latach 2020-2021 dotyczyły głównie przeglądu i aktualizacji ryzyk zaewidencjonowanych w Rejestrze Ryzyk Nadużyć oraz identyfikacji nowych nieprawidłowości związanych m.in. z sytuacją epidemiczną w zakresie udzielanego beneficjentom w ramach Tarcz Antykryzysowych.

(akta kontroli t. 3, str. 72-104)

W ramach współpracy Departamentu Audytu Wewnętrznego (dalej: DAU) z departamentami merytorycznymi, DKW oraz pełnomocnikami ds. uszczelniania funduszy opracowano lub zaktualizowano cztery karty ryzyk nadużyć w zakresie związanym ze wsparciem pozyskiwanym z Tarcz Antykryzysowych. Zostały one omówione i przyjęte podczas posiedzeń Komitetu.

(akta kontroli t. 3, str. 57-59)

Dwie z czterech opracowanych kart obejmowały świadczenie postojowe, zwolnienia z obowiązku opłacania składek i ulgi w spłacie należności. Ryzyka zdefiniowane zostały jako *Wyłudzenie świadczeń postojowych oraz zwolnienie z opłacania składek* (dalej: Karta 1.) oraz *Pozorne ubieganie się o ulgę w spłacie należności w celu odroczenia w czasie bądź uniemożliwienia dalszego prowadzenia skutecznego postępowania egzekucyjnego* (dalej: Karta 2.).

Szczególnie istotne z punktu widzenia możliwości wyłudzenia wsparcia w postaci świadczenia postojowego oraz zwolnienia z obowiązku opłacania składek są określone w Karcie 1. symptomy ryzyka, takie jak:

- Zgłaszanie, wyrejestrowanie ubezpieczonych za okres wstecz.
- Korygowanie dokumentów rozliczeniowych (zwiększających, zmniejszających kwoty należnych składek).
- Zaniżanie przez przedsiębiorców przychodów z prowadzonej działalności we wnioskach o zwolnienie z obowiązku opłacania składek.
- Zawyżanie wynagrodzeń i przychodów wykazywanych we wnioskach o świadczenie postojowe w celu uzyskania większego świadczenia.
- Nagły wzrost liczby zatrudnionych osób.
- Wsteczne przejście przez mikro lub małego przedsiębiorcę ubezpieczonych z podmiotu zatrudniającego powyżej 49 ubezpieczonych.
- Zawieranie kolejnych umów z zleceniobiorcami w branżach, które nie działały w okresie od marca do maja – wyłudzenia postojowego.
- Zwiększona liczba ubezpieczonych lub umów nie wymagających zgłoszenia do ubezpieczeń w branżach, które nie prowadziły działalności w związku z COVID.
- Zmiana przeważającego kodu PKD na taki, któremu przysługuje zwolnienie z uwagi na branżę prowadzenia działalności.
- Brak w CEIDG lub KRS kodu PKD wymienionego w artykule 31 zo ust. 8 ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19 w analogicznym okresie 2019 r., za który składany jest wniosek. Brak możliwości porównania spadku przychodów.
- Składanie wniosków przez zleceniobiorców o świadczenia postojowe (w przypadku odmowy złożenia takiego wniosku przez zleceniodawcę) pomimo braku przestoju u zleceniodawcy – związanego z pandemią COVID-19.
- Korygowanie dokumentów rozliczeniowych (poprzez zwiększenie przypisu należności) za miesiące objęte zwolnieniem z opłacania składek.
- Postugiwanie się tym samym numerem rachunku bankowego przez ubezpieczonych składających wnioski o świadczenie postojowe.

W dniu 18 września 2020 r. poziom ryzyka opisanego w Karcie 1. określony został jako „niski”. Na podstawie monitoringu prowadzonego przez DKW oszacowano

wolumen nadużyć na 708 przypadków (dotyczących świadczenia postojowego), o szacowanej wartości ok. 300 tys. zł.

(akta kontroli t. 2, str. 60-71)

W związku z informacjami wskazującymi na możliwość nieuprawnionego korzystania z pomocy, Prezes ZUS w dniu 12 października 2020 r. zobowiązała dyrektorów oddziałów do monitorowania toczących się postępowań i przekazywania informacji o ich przebiegu do DKW nie rzadziej niż raz na kwartał. Prezes ZUS określiła też wytyczne współpracy i prowadzenia postępowań weryfikujących zasadność przyznanej pomocy (w tym m.in. przykładowe pytania do przesłuchania zleceniobiorcy, wzór raportu, sposób komunikacji i zasady współpracy).

(akta kontroli t. 1, str. 498-506)

Na podstawie raportów przekazywanych przez oddziały, w związku z wdrożeniem wytycznych Prezesa Zakładu, na dzień 18 listopada 2020 r. zidentyfikowano 230 podmiotów oraz 1394 osoby ubezpieczone, które uzyskały nienależne świadczenie postojowe (łącznie wartość potencjalnych nieprawidłowości oszacowana została na kwotę w wysokości 3 228 tys. zł), natomiast do dnia 26 lutego 2021 r. zidentyfikowanych było 375 podmiotów i 2855 osób, które uzyskały nienależne decyzje o przyznaniu świadczenia postojowego lub zwolnienia z opłacania składek (skutki finansowe potencjalnych nieprawidłowości oszacowane zostały na ok. 11 900 tys. zł, w tym: ok. 8 600 tys. zł dotyczyło świadczenia postojowego oraz 3 300 tys. zł zwolnienia z opłacania składek).

(akta kontroli t. 3, str. 63-65)

Audyt wewnętrzny

DAU przeprowadził zadanie doradcze pt. *Analiza przygotowania i wdrożenia w terenowych jednostkach organizacyjnych rozwiązań przygotowujących zasoby Zakładu do realizacji zadań związanych z wejściem w życie ustaw zwanych Tarczą Antykryzysową*. Celami tego zadania były: analiza przyjętych rozwiązań w zakresie przygotowania pracowników, diagnoza mocnych i słabych stron wprowadzonych rozwiązań przy realizacji zadań, analiza ilości zadań realizowanych w ramach Tarczy i wpływ na zadania podstawowe, ocena efektywności rozwiązań i podejmowanych działań w celu zapewnienia jakości i płynności realizacji zadań, ocena procesu zarządzania ryzykiem, analiza wprowadzonych rozwiązań w kontekście wykorzystania ich w bieżącej pracy.

(akta kontroli t. 3, str. 164)

Badaniem objętych zostało dziesięć oddziałów ZUS, m.in. w zakresie rozwiązań organizacyjnych wdrożonych w celu przygotowania pracowników do obsługi wniosków o zwolnienie z opłacania składek, świadczenie postojowe, ulgę w opłacaniu składek, odstąpienie od pobierania odsetek za zwłokę. W wyniku zadania przeprowadzonego przez DAU wskazano dziesięć mocnych oraz sześć słabych stron zastosowanych rozwiązań.

Do mocnych stron DAU zaliczył m.in. utworzenie zespołów zadaniowych realizujących wnioski i elastyczność w zakresie wykorzystywania zasobów; zarządzanie ryzykiem i planowanie zadań; szybkie dostosowanie funkcjonalności aplikacji do rejestracji i obsługi całkowicie nowych wniosków; wstępną weryfikację spraw oczekujących na rejestrację w systemie; automatyzację obsługi wniosków; zapewnienie priorytetu zadaniom wynikającym z Tarczy, wsparcie merytoryczne departamentów Centrali ZUS; zwiększenie wykorzystania elektronicznych kanałów przekazywania informacji i wniosków.

Jako słabe strony zidentyfikowano: ograniczone zasoby kadrowe; zaległości w realizacji zadań podstawowych; okres zamrożenia wpływających wniosków z uwagi na oczekiwanie na wdrożenie zmian w aplikacjach; problemy z wydajnością aplikacji; niedostateczne przygotowanie do obsługi spraw w ramach pracy zdalnej. Wyniki

audytu doradczego zostały upowszechnione wśród kierownictwa Zakładu oraz przekazane dyrektorom jednostek organizacyjnych.

(akta kontroli t. 3, str. 161-169)

Ponadto audytorzy Zakładu przeprowadzili trzy zadania związane z realizacją Tarczy Antykryzysowych, tj. *Prawidłowość i efektywność realizacji zadań dotyczących wypłaty zasiłków opiekuńczych w czasie pandemii, Efektywność i prawidłowość realizacji procesu obsługi wniosku o dodatek solidarnościowy oraz Efektywność i skuteczność obsługi wniosków dłużników o rozłożenie na raty należności z tytułu składek w związku ze wsparciem płatników w ramach Tarczy Antykryzysowej.*

(akta kontroli t. 1, str. 179, t. 3, str. 170)

Zgodnie z planem audytu wewnętrznego na rok 2021, zaplanowano m.in. przeprowadzenie audytów w zakresie obsługi spraw dotyczących świadczeń postojowych w związku ze wsparciem płatników w ramach Tarczy Antykryzysowej oraz obsługi spraw dotyczących zwolnienia z opłacania składek w związku ze wsparciem płatników w ramach Tarczy Antykryzysowej. Na dzień 19 listopada 2021 r. zadania te były w trakcie realizacji.

(akta kontroli t. 1, str. 82-97, 179, t. 3, str. 170)

W ramach obsługi zgłoszeń dotyczących nadużyć i korupcji w ZUS, od marca 2020 r. do czerwca 2021 r. wpłynęło na dedykowaną skrzynkę email⁵⁰ łącznie 39 zgłoszeń dotyczących potencjalnych nadużyć ze strony płatników składek / klientów Zakładu w ramach narzędzi pomocowych oferowanych z Tarczy Antykryzysowej, m.in. bezpodstawnego korzystania z dodatkowych zasiłków opiekuńczych, świadczeń postojowych oraz zwolnienia z opłacania składek. W wyniku analizy 18 zgłoszeń przekazanych do dalszej weryfikacji, w trzech potwierdzono wystąpienia nieprawidłowości, w dziesięciu nieprawidłowość nie została potwierdzona, a w przypadku pięciu postępowania nadal są prowadzone.

(akta kontroli t. 2, str. 8-9)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Stwierdzone
nieprawidłowości

1. Spośród 4585 skarg na decyzje dotyczące zwolnienia z obowiązku opłacania składek, co najmniej 823 przekazanych zostało do właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego w terminie dłuższym niż 30 dni, co było niezgodne z art. 54 § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi⁵¹.

Ponadto przekazanie do właściwego sądu co najmniej 600 spośród 7820 skarg na decyzje dotyczące ustalenia prawa do świadczenia postojowego trwało dłużej niż 30 dni, co było niezgodne z art. 83 ust. 7 ustawy o sus.

(akta kontroli, t. 2, str. 153-154)

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora DRD głównymi przyczynami naruszenia terminów były m.in. wzrost liczby realizowanych zadań przez ZUS (m.in. prawo do świadczeń postojowych i zwolnienia ze składek, prawo do zasiłków opiekuńczych, prawo do świadczenia solidarnościowego), przy jednoczesnym zachowaniu dotychczasowych zadań na niezmiennym poziomie; absencje pracowników spowodowane COVID-19 (zwolnienia lekarskie, kwarantanny, opieki nad dziećmi do lat 8), złożoność prowadzonych postępowań.

(akta kontroli t. 2, str. 399-434, 490-494)

⁵⁰ sygnalista@zus.pl

⁵¹ Dz. U. z 2022 r., poz. 329, ze zm.

2. Na podstawie analizy 30 spraw objętych badaniem ustalono, że w dziewięciu przypadkach co stanowi 30%, data zakończenia lub rozpoczęcia sprawy w SOP była niezgodna ze stanem faktycznym.

(akta kontroli t. 2, str. 397-398, 490-494)

Wicedyrektor DRD wyjaśniła, że błędy w SOP wynikały z omyłek pisarskich lub wprowadzenia jako daty zakończenia postępowania, daty innych zdarzeń.

(akta kontroli t. 2, str. 492-493)

W opinii NIK prowadzenie rejestru bez skutecznego nadzoru może zaburzać obraz dotyczący terminowości prowadzonych przez ZUS postępowań odwoławczych oraz wpływać na decyzje zarządcze w tym obszarze.

3. W jednym przypadku z 30 objętych szczegółowym badaniem stwierdzono podpisanie decyzji w I i II instancji przez tę samą osobę, co stanowi naruszenie art. 24 § 1 pkt 5 kpa, zgodnie z którym pracownik organu administracji publicznej podlega wyłączeniu oddziału w postępowaniu w sprawie, w której brał udział w wydaniu zaskarżonej decyzji.

(akta kontroli t. 2, str. 397-398)

Wicedyrektor DRD przekazała wyjaśnienia Dyrektora Oddziału I w Warszawie, zgodnie z którymi sytuacja miała miejsce w dwóch przypadkach, w jednym z nich sprawa została przekazana do sądu w postępowaniu skargowym wraz z decyzją uchylającą decyzję w II instancji, co oznacza że sąd odwoławczy umorzy postępowanie, natomiast w drugim przypadku zostanie przeprowadzone postępowanie w celu wyeliminowania wadliwej decyzji z obrotu prawnego. Jednocześnie wskazał na incydentalny charakter stwierdzonej nieprawidłowości (sytuacja dotyczyła dwóch z 1720 postępowań).

(akta kontroli t. 2, str. 435-489)

4. Zakład, do dnia 30 listopada 2021 r. nie zaktualizował informacji dotyczącej udzielonej pomocy jednemu z 54 poddanych analizie podmiotów i nie przekazał jej Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, pomimo że zmiana nastąpiła w dniu 11 sierpnia 2021 r. Stanowi to naruszenie § 8a ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych⁵². Dane zostały zaktualizowane w dniu 1 grudnia 2021 r.

(akta kontroli t. 3, str. 52-56)

Zgodnie z przekazanymi przez Wicedyrektor DRD wyjaśnieniami Zastępcy Dyrektora II Oddziału ZUS w Warszawie, w ww. kwestii oddział przyjął nieprawidłowe założenie, że zaktualizuje informacje w SUDOP po uprawomocnieniu się decyzji o odmowie zwolnienia z opłacenia składki za grudzień 2020 r.

(akta kontroli t. 3, str. 48-51)

OCENA CZĄSTKOWA

W wyniku działań organizacyjnych podjętych przez ZUS, a także w związku ze sprawnym dostosowaniem systemu informatycznych do wymogów związanych z wdrażanymi instrumentami wsparcia, Zakład do dnia 30 czerwca 2021 r. obsłużył 5 892,3 tys. wniosków o świadczenia postojowe i zwolnienia z obowiązku z opłacania składek, a na ich podstawie udzielił wsparcia w łącznej wysokości 21 783 451,3 tys. zł. NIK zwraca uwagę na istotny odsetek spraw prowadzonych w ramach postępowań odwoławczych, w których skargi przekazywane były do właściwych sądów z przekroczeniem terminów określonych przepisami prawa.

⁵² Dz. U. 2016 r. poz. 1871, ze zm.

2. Analiza efektów udzielonego wsparcia.

Opis stanu faktycznego

ZUS na bieżąco monitorował m.in. stopień obsługi wniosków o zwolnienie z opłacania składek oraz wniosków o świadczenia postojowe. System informatyczny umożliwiał generowanie raportów, w których zawarte były m.in. informacje o liczbie płatników występujących z wnioskami oraz o liczbie złożonych wniosków. Podstawowymi raportami umożliwiającymi ocenę stopnia realizacji zadań związanych z obsługą Tarcz były:

- raport dotyczący zwolnienia z obowiązku opłacania składek (RDZ_efekty tarczy) zawierający m.in. informacje o rodzaju i liczbie złożonych wniosków, liczbie pozytywnie rozpatrzonych wniosków, kwocie umorzenia (z podziałem na umorzenie automatyczne i ręczne) oraz udział procentowy wniosków złożonych do wniosków rozpatrzonych. Raport zawierał dane narastająco aktualne na dzień jego generowania, z podziałem na oddziały;

(akta kontroli t. 2, str. 506-510)

- raport dotyczący świadczeń postojowych (RSP_efekty tarczy) zawierający m.in. informacje o rodzaju i liczbie złożonych wniosków, liczbie pozytywnie rozpatrzonych wniosków, kwocie udzielonego wsparcia, a także udział procentowy wniosków złożonych względem wniosków rozpatrzonych. Raport podobnie jak raport RDZ zawierał dane narastająco, aktualne na dzień jego generowania, z podziałem na oddziały;

(akta kontroli t. 2, str. 511-514)

- raport dotyczący ulg i umorzeń (RAPORT_Koronawirus-wpływ i realizacja) zawierający dane liczbowe o wpływie wniosków, sposobie ich załatwienia oraz stopniu realizacji z podziałem na oddziały ZUS. Raport dotyczył odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty zaległości z tytułu odsetek oraz umorzenie należności z tytułu składek.

(akta kontroli t. 2, str. 515)

Ponadto generowane cyklicznie były raporty bazowe do tworzenia zestawień i raportów wykorzystywanych na poziomie Centrali ZUS i oddziałów do monitorowania poziomu realizacji zadań związanych z obsługą wniosków, tj.:

- RC1 – Liczba zarejestrowanych wniosków o zwolnienie z obowiązku opłacania należności z tytułu składek – RDZ – wg PKD;
- RC2 – Raport Tarcza (zawierający aktualne dane liczbowe dotyczące udzielanego w ramach Tarcz wsparcia);
- RC3 – Liczba zarejestrowanych wniosków o zwolnienie z obowiązku opłacania należności z tytułu składek, ulgę wg województw;
- RC4 – Wybrane informacje dotyczące zrealizowanych wniosków o zwolnienie z obowiązku opłacania należności z tytułu składek za okres (...);
- RC7 – Jakość korekt, ilość błędnych RSP, RSP statusy, korekty, ilość RDZ błędnych, RDZ statusy, RDZ sprawozdanie;
- RC9 – RSP i RDZ wg typów wniosków i oddziałów ZUS;
- RSP i RDZ wg typów błędów dla oddziałów ZUS.

(akta kontroli t. 2, str. 497-505)

Monitoring odbywał się poza planem działalności ZUS, który nie obejmował zadań z Tarczy Antykryzysowej. Celem realizowanych zadań było wdrożenie rozwiązań umożliwiających wypłatę świadczeń i realizację zwolnień z opłacania składek w najszybszym terminie. Poziom realizacji zadań został objęty monitoringiem od II kwartału 2020 r.

(akta kontroli t. 2, str. 516-523)

Z cotygodniową częstotliwością odbywały się posiedzenia Zarządu ZUS, a ich uczestnikami byli Prezes, Członkowie Zarządu oraz Dyrektorzy Departamentów ZUS odpowiedzialni za realizację zadań omawianych w trakcie posiedzeń. W trakcie posiedzeń omawiane były tematy związane z wdrażaniem Tarczy Antykryzysowej. Dyrektorzy Departamentów przekazywali informacje z realizacji zadań w odniesieniu do Tarczy Antykryzysowej, raportowanie obejmowało m.in. dane z bieżącej ich realizacji, tj. sprawy finansowe, dane liczbowe dotyczące obsługi wniosków oraz kwot udzielonej pomocy, problemów realizacyjnych w tym związanych z wnioskodawcami lub awariami systemu oraz o potencjalnych nadużyciach.

(akta kontroli t. 3, str. 177-488)

Bieżąca analiza wpływu instrumentów pomocowych

Zakład nie prowadził bieżącej analizy wpływu instrumentów pomocowych stosowanych w ramach kolejnych edycji Tarcz Antykryzysowych na sytuację finansowo – ekonomiczną ich beneficjentów.

ZUS cyklicznie monitoruje wyrejestrowania i zgłoszenia płatników składek w zakresie dostępnych danych⁵³. Zakład nie odnotował istotnych różnic w wysokości z wpływów z wpłat od płatników składek w 2020 r. w porównaniu do 2019 r. (wpływy w 2020 r. były o 0,5% niższe od wpływów 2019 r.

(akta kontroli t. 3, str. 43-47)

Instrumenty wsparcia wprowadzone przepisami prawa (świadczenie postojowe, zwolnienie z obowiązku opłacania składek), miały na celu udzielenie wsparcia finansowego przeciwdziałającego niekorzystnym społecznie i gospodarczo skutkom COVID-19. W przypadku tych środków pomocowych pracodawca określił warunki, jakie musiały być spełnione na dzień rozpatrywania wniosku, aby pomoc mogła zostać udzielona (m.in. na podstawie złożonego pod odpowiedzialnością karną oświadczenia). W przepisach regulujących ww. instrumenty wsparcia nie określono żadnych wymagań, które powinny zostać spełnione przez beneficjenta po uzyskaniu pomocy. W związku z powyższym Zakład nie badał trwałości zastosowanych rozwiązań pomocowych.

(akta kontroli t. 2, str. 145-150)

Zmiany w instrumentach wsparcia

ZUS współpracował w zakresie zmian w instrumentach wsparcia z ministerstwami m.in. poprzez opiniowanie przygotowanych rozwiązań, przekazywanie danych, które umożliwiały szacowanie skutków finansowych danego projektu, wskazywanie trudności, jakie mogą wystąpić przy realizacji projektowanych przepisów, jak też w zakresie terminów, w jakich miałyby obowiązywać dane rozwiązania. Współpraca odbywała się w ramach bieżących kontaktów roboczych, w szczególności telefonicznie, jak również z wykorzystaniem telekonferencji i korespondencji mailowej. Zastosowana forma kontaktów motywowana była koniecznością szybkiego reagowania na zmieniającą się sytuację epidemiczną i przygotowywania odpowiednich rozwiązań pomocowych.

ZUS uczestniczył roboczo m.in. w konsultacjach nad zmianami w zasadach udzielania pomocy, ze względu na konieczność uwzględnienia możliwych do wprowadzenia zmian w systemie informatycznym ZUS, w zakresie obsługi wniosków. Ponadto Zakład wskazywał trudności, na które napotkał przy realizacji przepisów, m.in. ze względu na dużą ilość błędów formalnych we wnioskach składanych w formie papierowej, została zgłoszona konieczność wprowadzenia zmiany przepisów, tak aby wnioski były składane tylko w formie elektronicznej. Kolejną istotną zmianą zgłoszoną przez ZUS były zmiany w zakresie dopuszczenia zwolnienia z obowiązku opłacania

⁵³ ZUS ZWPA – dokument wyrejestrowujący płatnika składek, ZUS ZPA i ZUS ZFA – dokumenty zgłoszeniowe płatników składek.

składek, w przypadkach gdy były już one opłacone. Działania miały charakter roboczy i konsultacyjny w związku z powyższym brak jest możliwości ich zobrazowania.

Ze względu na skalę błędów we wnioskach papierowych (około 80%), zostały wprowadzone zmiany przepisów prawa, zgodnie z którymi wnioski mogą być przekazywane tylko elektronicznie (od 24 czerwca 2020 r.). W związku z brakiem możliwości składania wniosków przez osoby, które nie ukończyły 18 roku życia (brak możliwości założenia profilu na portalu PUE ZUS), Prezes ZUS pismem z dnia 23 lipca 2020 r. wprowadziła możliwość składania wniosku w wersji papierowej, jednocześnie od 8 sierpnia 2020 r. zostały wprowadzone zmiany pozwalające rejestrować na PUE ZUS osoby, które ukończyły 13 rok życia.

W związku z wydawaniem decyzji o odmowie zwolnienia z opłacania składek ze względu na brak dokumentów rozliczeniowych, Zakład umieszczał na kontach płatników w PUE ZUS komunikaty z informacją o braku złożenia dokumentów.

(akta kontroli t. 2, str. 506-510)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Zakład nie prowadził analiz i monitoringu efektów udzielanego wsparcia, które miałyby na celu modyfikację istniejących instrumentów, jednak prowadził bieżącą analizę ilościową, pozwalającą ocenić stopień realizacji wsparcia oraz jego terminowość. Pozytywnie należy ocenić zmiany związane z automatyzacją realizowanych przez ZUS zadań.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Opracowanie i wdrożenie mechanizmów usprawniających prowadzone przez Zakład postępowania odwoławcze w zakresie terminowości.
2. Przeprowadzenie weryfikacji danych wprowadzanych przez pracowników oddziałów ZUS do Systemu Obsługi Prawnej pod kątem ich zgodności ze stanem faktycznym.

W związku z podjętymi przez ZUS działaniami w zakresie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych do nieprawidłowości nr 3 oraz nr 4.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 31 marca 2022 r.

Kontrolerzy
Konrad Kostępski
Główny specjalista kontroli
państwowej

/-/

.....
Podpis

Anna Kuszczuk
Specjalista kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p.o. Dyrektor
Dariusz Rogowski

/-/

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p.o. Dyrektor
Dariusz Rogowski

.....
podpis